

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Št. 52.

V Ljubljani, dne 21. novembra 1912.

Leto VII.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.-
pololetna . . . „ 2.-
četrtna . . . „ 1.-
Posamezna št. „ 0.10

Vevška stavka.

I. izkaz tajništva S. L. S.

Dr. Dolšak 10 K; fotograf Müller 2 K; dr. Zajec 15 K; 5 neimenovanih po 1 K, skupaj 5 K; nadučitelj Lavtižar 1 K; dr. Krek 10 K; prof. Jarc 5 K; prof. Dokler 2 K; dr. Malnerič 1 K; župnik Sraj, Sava, 2 K; kaplan Filipič, Šmartno, 3 K dekan Rihar, Šmartno, 10 K; župnik Brence, Preska, 12 K; B. Jeločnik 1 K; dar jese-niškega delavstva 100 K; skupina J. S. Z. v Bo-rovnici 8 K 30 vin.

Za tajništvo S. L. S.:

Dr. M. Božič.

II. izkaz tajništva S. L. S.

J. Zupan, Retje, 25 K 70 vin.; litijsko delav-stvo 50 K; kaplan Langerholz 5 K; idrijsko de-lavstvo I. zbirka 20 K 22 vin.; delavstvo v Trstu 20 K; jeseniško delavstvo 42 K; neimenovan 10 K; fot. Müller 5 K; zbirka na Viču (p. Čam-pa) 42 K; zbirka na Črnučah 5 K; župnik Stazin-ski 5 K; župnik Šinkovec v Škofji Loki 5 K; žup-nik Pfajfar, Javorje, 4 K; delavstvo v Idriji, II. zbirka, 28 K; dr. Ivan Šusteršič 50 K; zbirka ne-imenovanih 20 K.

Za tajništvo S. L. S.:

Dr. M. Božič.

III. izkaz uprave »Naše Moči«.

Ivan Štrukelj, nadučitelj, Dobropolje, 2 K; Iv. Hutter, katehet, Celovec, 10 K; delavstvo na-bralo v tob. tovarni, tu 6 K 95 vin.; dr. Avsec, župnik, Št. Jurij pod Kumom 10 K; M. Zevnik, kaplan, Kamnik 5 K; gospa Treo, Ljubljana, 3 K; skupina J. S. Z., Kranj, 8 K; skupina J. S. Z. v tovarni G. Tönnies, tu 4 57 vin.; K. Lenasi, župnik, Dol. Košana, 2 K; skupina J. S. Z. v Ka-toliški Tiskarni, tu 53 K 36 vin.; župnija Mirna na Dolenjskem 2 K; Ivana Drganc, Ljubljana, K 3; skupina J. S. Z. Kapfenberg 12 K; neime-novan v Dol. Logatecu 8 K 60 vin.; uradništvo pri dežel-nem odboru, tu 76 K 50 vin.; Josip Rutter, Ljubljana, 1 K 10 vin. Skupaj 210 K 8 vin.

Ljubljana, 20. novembra 1912.

Za upravnništvo »Naše Moči«:

Ljudevit Tomažič,
upravitelj.

× × ×

Ko se v imenu stavkjučega delavstva vsem darovalcem najtoplejšje zahvaljujemo, prosimo nadaljnih darov, ker je beda stavkjučega de-lavstva vedno večja in stavka še vedno traja.

Odbor za podpiranje stavkjučega delavstva,
dne 20. novembra 1912.

Dr. Fr. Dolšak,
predsednik.

Dr. J. Zajec,
podpredsednik.

Ljudevit Tomažič,
blagajnik.

Dr. Mirko Božič,
blagajnikov namestnik.

Alojzij Čatar, Karel Dermastija, dr. Jerič, Ivan-ka Kosec, M. Moškerc, dr. Šiška.

Dr. J. Krek:

Socialno zavarovanje.

Pododsek socialnega zavarovalnega odseka je dovršil poglavje o nezgodnem zavarovanju in zadnji terek je že pričel razpravo o zavarovanju za starost in onemoglost. Če pojde vse tako po sreči, bo v par tednih v pododseku lah-ko vse postalo gotovo.

O nezgodnem zavarovanju naj omenjamo nekaj važnih reči, ki bodo veljale, ko se sprejme novi zakon. Znano je, da je nezgodno zavarova-nje prav za prav zavarovanje podjetnikov in ne delavcev. Delavec, ki se poškoduje brez lastne krivde pri delu, ima namreč pravico, da zahte-va od podjetnika odškodnino. To se je tudi zgo-dilo, dokler ni bila uveljavljena postava o ne-zgodnem zavarovanju. Bilo je pa to na vse stra-ni mučno in težavno. Vedno so bile dolgotrajne pravde, ki so požrle mnogo denarja. Za deloda-jalca je bilo težko ob slučaju kake nezgode na-enkrat plačati delavcu veliko vsoto. Za delavca je bilo pa še težje, ker ga je delodajalec pri pravdi izkušal vedno nagnati, češ, da se je po-škodba izvršila vsled njegove krivde. Zato je gotovo najboljše, da se za take nezgode plačuje na leto primerna premija. Kako važno je to, raz-vidimo iz nastopnih števil. Od leta 1890—1906

je bilo pri obrtnih podjetjih in pri železnicah 1097 delavcev ubitih, 30.529 tako poškodovanih, da so bili za delo nesposobni. To so torej ogrom-ne številke. Preden se je uvedlo zavarovanje za nezgode, je bilo le malo ponesrečencev tako srečnih, da so sami ali njihovi ostali pri prav-dah zmagali in dobili primerno odškodnino. Zdaj je pa na primer do konca leta 1906 89.345 oseb prejelo za imenovano leto 16.783.905 K rente.

Po novem zakonu se bo nezgodno zavarova-nje izboljšalo v teh-le ozirih:

1. Zavarovalnino bodo odslej plačevali sa-mo delodajalci.

2. Zavarovalo se bo več podjetij, ki doslej ni-so bili zavarovani. Sem spadajo zlasti stavbeni delavci, ki delajo v delavnicah, četudi ne pride-jo naravnost k stavbi.

3. Zavarovani bodo delavci za tiste nezgode, ki se izvrše na potu na delo ali od dela.

4. Poškodovanci, ki si sami ne morejo nič pomagati, bodo dobivali odslej za polovico več nego so doslej.

5. Posamezni delavci bodo zavarovani glede na tisto vsoto, katero v resnici zaslužijo. Doslej je veljalo takozvano načelo kolektivnega zava-rovanja. Delodajalec je namreč plačeval premi-jo od povprečnega zaslužka delavcev. Zdaj pa bo stopilo v veljavo načelo individualnega za-varovanja, po katerem bo, kakor smo že rekli, posamezna oseba zavarovana za svoj cel zaslu-žek. Vsled tega bo renta (odškodnina) znašala v slučaju popolne nesposobnosti za delo 60 od-stotkov celega zaslužka.

Kakor je znano, vodi nezgodne zavaroval-nice poseben odbor, ki ga volijo delodajalci in delavci. Načelnika volijo delodajalski zastopni-ki, njegovega namestnika pa delavski. Vlada je hotela, da bi po novem dve tretjini zastopnikov volili delodajalci, eno tretjino pa delavci. V pododseku se je pa določilo, da bodo delodajalci volili samo eno tretjino, eno tretjino bo imeno-vala vlada in eno tretjino bodo imeli delavci. Izreklo se je pričakovanje, da bo vlada pri svo-jem imenovanju gledala na to, da bodo ime-novani v odbor zastopniki takih delavskih or-ganizacij, katere v delavski tretjini niso zastopane. Socialnim demokratom to ni bilo všeč. Vsi vemo, kakšni mojstri so oni pri vsakih vo-

El Rab:

Iz vaše politike.

(Za kratek čas.)

(Konec.)

Z Bogom, slavno občinstvo, ki si nas toli-krat počastilo s svojim obiskom, ki si nam ved-no izkazovalo svojo naklonjenost — z Bogom! Mi moramo iti, zapustiti to krasno dvorano, zapustiti prisiljeni! V tej dvorani se ne vidimo več! Z Bogom!

Pero je preslabo, da bi moglo popisati vi-har, ki je nastal po teh besedah. Nastal je hrup in šum, da so se tresle stene in drgetala okna; in vse to je veljalo obilni osebi očeta župana, ki je stal za vrati, obdan od častne straže občin-skih mož.

»Pretet, saj je bilo uradno!« je mrmral sam zase ter tiščal pesti v hlačne žepe. A vse to ni nič pomagalo; vihar je postajal orkan. Županu ni kazalo drugega nego iti; stisnil je torej klo-buk pod pazduho, potisnil pesti še globlje v žepe in odšel iz dvorane, za njim pa v gosji vr-sti kakor polti kužki občinski očetje.

Drugi dan — zadnji v določenem roku — so fantje - društveniki oder in vse, kar je bilo društvenega, pospravili iz dvorane, ki jo je žu-pan zaklenil.

V nedeljo, ko so po deseti maši ljudje naj-bolj vreli od maše, ko je bil ves trg poln ljudi, pa je zadonela iz organistovega stanovanja ubrana pesem:

»Cigan je ukradel klarinet, pretet,
Je hodil piskat križem svet, pretet,
Tako je pel mu klarinet:
pretet, pretet, pretet!

Tiste dni je bil župan Cigan v zabavo celi fari, posebno pa še, ko je nekega jutra stalo na njegovih vratih zapisano: »Tukaj se prodaja najnovejši »pretet, uradno«!

× × ×

Bilo je ob času košnje.
Cigan je z vsemi svojimi odšel v travnik, kjer so sušili cel božji dan.
Ciganovemu travniku sosednji je bil Brna-dov. Tu so sušili domači sin Jože in nekaj dru-gih fantov.
Bilo je popoldne. Brnadovi so »sušili« v sen-ci, to se pravi ležali so pod veliko hruško poleg travnika; županovi pa so nadevali. Kar se o gla-si Brnadov Jože:
»Fantje, dajmo, zapojmo tisto!
In res so jo zapeli! Brnadov Jože jo je navil »naprej«, Španov Janez jo je vrezal »čež«, Mr-

varjev France, Poznikov Tone i. dr. pa so pri-tiskali bas. Kako je to lepo donelo!

Tako je pel mu klarinet:
pretet, pretet, pretet!«

Župan je bil ves zelen od jeze, fantje pa so se smejali.

Ciganov voz je bil nadet. Hlapec je pognal, voz se je zazibal, premaknil, se nagnil naprej ter obtičal: prednja kolesa so se za ped globoko vdrla v mehko zemljo. Vse prizadevanje, da bi ga spravili ven, je bilo brezuspešno. Rad ali ne-rad je poslal Cigan pastirja k Bernadovim kos-cem, prosit pomoči.

Fantje pa so se držali trdo.

»Gospodar naj pride!«

Prišel je hlapec.

Nič!

Župan je bil v škripcih: ali bi šel, ali bi ne šel; voz je tičal v zemlji, ljudi pa nikjer niko-gar razen Brnadovih koscev. Naposled je s tež-kim srcem krenil proti sosednjemu travniku.

»Fantje, ali bi šli pomagat, saj vidite, pre-tet, kaj se je zgodilo?«

»Kako pa da prihajate k nam?« je dejal Brnadov Jože, »saj veste, kako smo si.«

»Kako?«

Kosci so se vsi obenem zasmijali.

»Županovi, nikar se ne delajte neumne!« je

litvah in kako je nasproti njim, če so tudi dejansko v manjšini, skoraj nemogoče zmagati. Zato je umljivo, da pri vseh zavarovalnicah v delavski kuriji zmagujejo samo socialni demokrati, ki seveda v odboru gledajo predvsem na svoje pristaše. V tem oziru upamo, da bo uredba, kakor jo je sklenil pododsek, dala priložnost tudi nesocialno demokratskim delavcem do zastopstva v odboru.

Naročnikom in prijateljem!

Še eno številko in konča se 7. letnik »Naše Moči«. Naj li obrnemo pogled nekoliko nazaj? Čemu li! Ne nazaj, marveč glejmo naprej. Navdušeno smo pričeli list izdajati in delavstvo se ga je navdušeno oklenilo. Ampak mi smo Jugoslovani. In to se je tudi kratko dobo sedmih let poznalo našemu listu, ki še danes ni med našim delavstvom tako razširjen, kakor bi moral biti. Ne pomaga čisto nič se izgovarjati. Dejstvo je, da list razven v ljubljanski tobačni tvornici ni nikjer tako razširjen, kakor bi moral biti in kakor bi to tudi lahko bil, če bi storila vodstva delavskih organizacij svojo dolžnost, to se pravi, da bi prej ne mirovale, da imej vsak naš organizirani delavec »Našo Moč«. Tako delajo socialni demokrati in imajo prav. Tako delajo prav povsod drugod krščanske delavske organizacije, ker vejo, da more list biti le takrat na vrhuncu, kadar šteje veliko naročnikov. Socialni demokrati prav ob vsaki priliki, po shodih, po sestankih za svoje liste agitirajo, drugorodne krščanske delavske organizacije ravno tako delajo, zato se pa tudi delavski tisk delavstvu ne na škodo širi.

Pri nas?

Naj li naštejemo število naročnikov po posameznih naših delavskih krajih? Rajši ne, dasi bi lena vodstva prizadetih delavskih naših organizacij pošteno zaslužila, da njih lenobo in nezavednost javno pokažemo svetu.

Nočemo tega storiti, ker pričakujemo, da se poboljšajo.

Pohvaliti pa moramo ob tej priliki načelstvo »Jugoslovanske Strokovne Zveze«, ki je vsem svojim organizacijam najodločnejše naročilo vse storiti, da bo vsak član J. S. Z. tudi na »Našo Moč« naročen.

»Jugoslovanski Strokovni Zvezi« naj slede tudi vse druge naše delavske organizacije.

Zborovanje avstr. delavcev po državnih rudokopih in plavžih

se je vršilo dne 27. oktobra v Ištu. Zastopani so bili zastopniki rudarjev in delavcev državnih plavžev z Zgornjega Avstrijskega, Štajerskega, Koroškega, Solnograškega, Tirolskega in s Češkega. Zborovanje je otvoril ob 10. uri dopoldne sklicatelj tov. Gasperšič, ki je dve uri poročal

dejal Mrvarjev, »saj dobro veste, kaj imamo skupaj, pretet!«

Zadnjo besedo je poudaril.

Cigan se je obrnil kakor bi lesniko vgriznil. Brnado pa je začel z lepa:

»Oče župan, sedajle, ko smo lepo skupaj, se najlažje pomenimo! Dajte si dopovedati, oče župan, in dajte nam dvorano nazaj! Kar recite da«, pa bomo spet prijatelji!«

»Bi že, pretet, pa . . .«

»Tu roka, udarite pa mir v fari in vaš voz iz blata!«

»Pretet, naj bo v božjem imenu!«

»Živio, oče župan!«

Fantje so skočili na noge in mu zapored stiskali desnico. Županu je to dobro delo.

»Saj se je že tudi meni sitno zdelo, pretet!« je priznal odkritosrčno - vesel, da je enkrat konec stvari, ki je bila le njemu samemu v zasmeš.

Kakor bi v zrak pogledal, so bili Bernadovi konji izpreženi in prepriženi županovemu vozu.

»Ti—hot!«

Konjska telesa so se nategnila, fantje pritisnili — voz se je zamajal, zganil — šlo je. —

V nedeljo je bila javna otvoritev društvene dvorane. Župan je imel častno mesto. Vse je bilo veselo in židane volje; veselje pa je priklopelo do vrhunca, ko so fantje na županovo željo zapeli:

»Cigan je ukradel klarinet, pretet!«

o razmerah državnih solinskih delavcev po rudnikih in po držav. plavžih. Delavsko ministrstvo za socialne zahteve montanskega delavstva nima toliko smisla, kolikor ga ima nasproti delavcem po solinah finančno ministrstvo. Poročevalec graja nepravilno razdelitev državnih delavcev v plačilne razpredelnice, ki na papirju sicer lepo izgleda, a ki delavcev ne zadovolji. Opozarja tudi na slabe preskrbnine za montansko delavstvo, za katere veljajo določbe o bratovskih skladnicah. Po solinah je država sama prevzela bolniško in starostno zavarovanje, v državnih rudnikih morajo pa rudarji sami, dasi slabo zaslužijo, vse prispevati, a dasi sami prispevajo, nič ne dobe.

Sledila je daljša razprava, po kateri se je soglasno sklenilo:

Prvi shod delavcev v avstrijskih državnih rudnikih in plavžih pripozna dosedanje presnove, ki sta jih dozdaj izvedla c. kr. finančno in delavsko ministrstvo glede na plačilne in delovne razmere solinskega in montanskega delavstva in se za nje prizadetim činiteljem zahvaljuje.

Izboljševanja, ki so jih zadnje dve leti izvedli, pa kažejo še napake, ki so zelo trde in ki zahtevajo nadaljnega delovnega in plačilnega razmerja državnih delavcev po rudnikih in plavžih. Prvi shod delavstva avstrijskih državnih rudnikov in plavžev prosi:

Delovno razmerje

glede na delavstvo po solinah.

Vsak novo sprejeti delavec naj se po enoletni službi trajno namesti.

Pri sprejemanju naj se pred vsem ozira na domače delavce, pred vsem naj se vpoštevajo sinovi državnega delavstva, na kar se vedno ne gleda.

Za solinsko in montansko delavstvo.

naj se po možnosti uvede popolni 8urni delavnik povsod, kjer se več časa dela. Vpoštevajo naj se pri uvedbi krajne razmere.

VPRAŠANJE PLAČ.

Solinsko in montansko delavstvo.

Dne 20. decembra 1911 po zbornici sprejetem predlogu o razpredelnici naj se pristavi: V razpredelnici II. naj se uvrste tudi montanski in solinski delavci in sicer tako, da se po desetih letih vsak delavec uvrsti v II. razpredelnico.

Vsem profesionistom naj se vračuna profesionistovska doklada.

Sedanji način izplačevanja v gedingu ne zadošča, ker delo v gedingu zahteva več od posameznega delavca. Če se delo v gedingu ne more odpraviti, se prosi, da naj se uvedejo takozvane premije, to je da se izplača temeljna plača in za dovršeno delo po kvantiteti premija.

Akordnim delavcem naj se geding plače naprej naznani in natančno izplačajo. Geding delo naj se tako zaračuna, da dobi delavec lahko dobi 50 odstotkov nadzaslužka.

Pisarniškim pomočnikom, pomočnikom in paznikom naj se dovoli 25 odstotna pisarniška in pazniška doklada. Po dovršenem desetem službenem letu se naj uvrste v kategorijo slug.

Vprašanje stanovanj.

Kjer biva večje število državnih delavcev, naj se grade delavske hiše, če primanjkuje stanovanj. V nasprotnem slučaju naj se dovoli četrtletna stanarina, kjer so visoke stanarine.

Socialni beneficiji.

Dopust. Po petletni službeni dobi se uvedi 3dnevni, po desetletni 7, po 15letni deset in po 20letni službeni dobi 14dnevni dopust.

Okrajšanje službene dobe in starostna preskrba montanskih delavcev.

Dovoli naj se jim kakor tudi solinskim delavcem mesto 40letne 35letna službena doba. Bratovske skladnice pri montanskih obratih naj se opuste in naj prevzame izplačevanje provizij država. Provizija bodi enaka oni solinskih delavcev. Mesto bratovskih skladnic naj se osnuje podporni zavod. Za provizije naj delavci ne prispevajo, marveč prispevaja država sama.

Eraričnim gozdnim delavcem, ki prestopijo v državne rudnike ali plavže, se zaračuna njih službena doba.

Strežniki pri kotlih in strojih kakor tudi vakuum zavirači naj dobe skozi celo leto dnevno plačo.

Razne zahteve.

1. Rudarji, ki na mokrih krajih delajo, dobe primerno službeno obleko.

2. Nestalnim solinskim delavcem grejo tisti beneficiji, kakor stalnim.

3. Dohodninski davek naj se prične plačevati šele nad 200kronskim zaslužkom.

4. Penzionisti, njih vdove itd. naj imajo brezplačno zdravnika in zdravila kakor tudi pravico do drva.

Tobačno delavstvo.

Na dve strani danes opozorimo domače tvorniško ravnateljstvo, stvari, ki sta važni in ki vzbujata med delavstvom jako slabo kri. Za izhod tvornice gre. Moško delavstvo ima jako slab izhod, posebno zdaj v zimskem času, ko mora na mrazu čakati, da sme vun iz tvornice. Potrebno bi bilo, da se osobito pozimi uvede primeren prostor, kako preddvorano. Nič bi ne škodilo, če bi smelo približno pet minut pred ženskim delavstvom moško delavstvo radi vrejenega razhoda iz tvornice. Pa tudi pri ženskem delavstvu glede na izhod ni vse tako, kakor bi to biti moralo. V cigaretni tvornici (fabrikacija) ni izhod tak, kakršen bi biti moral. Ljudi zadržujejo 4 do 5 minut, ki se pehajo samo zato, ker primerne izhoda ne napravijo. Ta gnječa, ki jo nadzorno osobje po svoji nerodnosti še povečuje, je popolnoma nepotrebna in tudi nevarna. Prostoren izhod je prepotrben. Če je bil denar, da so radi stroja okno podrli, naj se tudi dobi, da se za ljudi primeren, prostoren izhod napravi.

Z lastnimi močmi.

Člani Prometne zveze naj plačajo za 7 smrtnih slučajev po 5 vinarjev, skupno po 35 vinarjev od vsakega člana. Umrli so: J. Pauser, Rožina Gatermayer, Jakob Huber, Ivana Frühwirt, Marija Sulzenbacher, Viktorija Reinprecht.

Shodi železničarjev. Shode je priredila zadnji čas Prometna zveza: 27. oktobra v Toblach, 3. novembra v Taksenbachu, v Steinachu, 20. oktobra pri Sv. Petru, 14. oktobra v Neumarkt-Kallhamu, 10. novembra v Mährisch Schönbergu, 3. novembra v Gniglu, St. Jurju a. d. Gazen, Sv. Jurju a. d. G., 27. oktobra v Freienfeldu.

10letnico svojega obstoja je slovesno slavila krajna skupina Prometne zveze pri Sv. Hipolitu.

Socialna demokracija v pravi luči.

(P. M. H.)

Kaj je to družega, kakor podžiganje sovraštva med delavci do vsega, kar ne spada k delavskemu stanu?! Na ta način zapeljuje soc. demokracija ubogega delavca k nezadovoljnosti, k sovraštvu do bližnjega, k sovraštvu do svete vere! Na ta način ga stori v resnici nesrečnega, saj prej ali slej le pozna, da je bil speljan na led, da mu soc. demokracija ne more spolniti tega, kar mu je obljubila takrat, ko ga je snubila za svojega pristaša. Odvzela mu je ljubezen, odvzela mu je vero, odvzela mu mir in zadovoljnost; in te poglavitne pogoje sreče mu je nadomestila s sovraštvom do človeške družbe, v kateri vidi le krutega trinoga, svojega največjega sovražnika, najbolj trdosrčnega oduha; s srdom do življenja, katero ga več ne veseli, ker se mu dozdeva le ko neka nepotrebna peza; s srdom do svoje družine, katero je preje tako ljubil, za katero je preje živel, delal in umrl, v kateri je po težavnem delu našel ves mir in srečo, katere se pa sedaj izogiba, jo preklinja, za katero noče skrbeti in ktero prepušča njeni usodi!

Ako ne veruješ mojim besedam, pa beri vprašanje št. 80 v »Social-demokratskem katekizmu«, ki se glasi: Ali ne pozna ljudstvo nobene tolažbe v svojem žalostnem položaju? Ali nimaš nobene družine, nobenih otrok?

Odgovor: . . . Za me ni druge tolažbe, kakor upanje, da bo socializem odrešil ljudstvo. Jaz nimam nobene družine, nimam veselja nad svojimi otroci. Moja žena mora poleg od narave ji naloženih bremen še z menoj vred delati. Ona več dela, kakor jaz. Moje otroke mi že v nežni mladosti vzame tovarna, pozneje pa vojašnica. Kaj drugega imajo pričakovati, kakor jaz. Moja hči je v veliki nevarnosti, da zapade prostituciji in mi tako razun prokletstva uboštva še naloži na glavo prokletstvo sramote. Ne, jaz nimam družine. (Knorr, Socialdemokratischer Katechismus 25.)

Kaka apatija, kako sovraštvo, kaka mržnja do najnežnejšega, kar ima človek na zemlji, odseva vendar iz teh besed!

Kako strašno odgovornost pred svetom in pred Bogom, (o katerem pa sodrugi nočejo ničesar vedeti), si pač nalaga stranka, ki ljudstvo tako zapeljuje, s takimi praznimi obljubami neti nezadovoljnost! Kaj vendar misli stranki, ki s takim čtivom vedoma in s premislekom podžiga srd in sovraštvo delavca do človeške druž-

be, mu spodkopuje vero, ki je za vsakega človeka v vseh dvomih najbolj zanesljiva voditeljica in svetovalka, v neizogibnih udarcih nesreče najboljša opora? Kako brezsrčni in neusmiljeni morajo biti pristaši stranke, ki ubogega delavca oropa vsega, kar mu še more blaziti srce in dušo, mu omiliti že tako samo na sebi trdo življenje, ga tira naravnost v časno in večno nesrečo.

Ne poznam besede, ki bi tako hudobno, zvičajno in hinavsko obnašanje, dovolj izrazila. Ali se ne šali soc. demokracija z največjimi in najdražjimi svetinjami človeške družbe?

Veliko zanimanje kažejo sodrugi za rudniško gibanje in konsumna društva. Tudi to naj jim služi v doseg njihovega tako srčno zaželenega cilja.

V začetku so se voditelji soc. demokracije napram rudniškemu gibanju držali bolj rezervirano. Dozdeva se, da niso dosti zaupali. Pa tudi voditelji tega gibanja se niso hoteli podvreči ti politični stranki. Bali so se namreč predbacivanja krščanskih organizacij, da so privesek sodrugov. A »časi se spreminjajo in mi se spremenimo v njih!« Ta latinski pregovor se je tudi tu uresničil. Kajti že leta 1906 se je na strankinem shodu v Manheimu sklenilo z dovoljenjem teh rudniških društev resolucija: »Rudniška društva so neobhodno potrebna za izboljšanje položaja delavcev v področju človeške družbe... Ta društva ne zaostajajo glede važnosti nič za soc. demokratično stranko, ki se bojuje za izboljšanje delavcev... Zato sta obe organizaciji navezani na medsebojno sporazumljenje in skupno delovanje v njihovih bojih... Dolžnost vsakega sodruga je, delovati v tem smislu.« (Protokoll des Parteitages zu Mannheim 305.)

Glej, kako milo snubi tu soc. demokracija rudniška društva! Prepričana je namreč, da so vsa ta društva nekake pripravljalne šole za soc. demokracijo, šole, v katerih na razne načine, odkrito ali prikrito, kakor bolje kaže, hujskajo proti vsemu, kar se ž njimi ne strinja!

Kakor prej omenjena društva in zveze, tako naj bi soc. demokracij tudi konsumna društva služila v doseg njenih namenov. Jasno razvidimo to njeno namero. Jasno razvidimo to njeno namero iz protokola, ki se je sestavil na strankinem shodu (v Magdeburgu leta 1910, 454).

»Mi hočemo konsumna društva prepojit s socialističnim duhom. To bo pa le mogoče, če bodo udje konsumnih društev vneti sodrugi, če žive pod vplivom idej modernega delavskega gibanja...«

Te besede tako razločno govore, da mi ni treba več posebej dokazovati, zakaj so se sodrugi z toliko vnemo in močjo vrgli ravno na konsumna društva in zadruge? Delavca in delavko storiti odvisna od zadruge ali od konsumnega društva, ju tako dobiti v svojo pest, ju zastrupljati s socialističnimi časopisi in knjigami, ju polagoma odtujiti veri, Bogu in cerkvi in ju tako preleviti v slepo orodje za razširjevanje socialističnih idej in polniti prazne vrste one armade, ki ima ob svojem času z vso silo naskočiti in preobrniti sedanji družabni red in na njegovi razvalini sezidati novo človeško družbo, katera ne bo poznala uboštva, ne pomanjkanja, ki bo vsestransko srečna in zadovoljna!

Veliko si prizadeva soc. demokracija, da bi pridobila mladino. Ve namreč dobro, da od naraščajočih odvisi nje nadaljni obstanek. Zato je pa glede načina, kako to doseči, popolnoma na jasnem. Najlojza pot je pot razbunjenja mladine. Mladina naj se navaja k temu, da ne bo poznala nobene avtoritete, ne verske, ne svetne. Prav po receptu sodrugov! Samo tista avtoriteta je sveta, s katero sodrugi-voditelji vlačijo za seboj tisoče in tisoče nerazsodnih ljudi. Tej oblasti se mora klanjati, drugi ne, in naj bo še tako upravičena in pravična! Kako smešno; kaka nedoslednost!

»S socializmom prepojit glave in srca delavske mladine, to je ena najvažnejših nalog naše stranke. — Kdor ima za seboj mladino, tega je prihodnost. — V veliko zadovoljnost nam mora biti zavest, da smo za to nalogo sprožili nove misli, ubrali nova pota.« Tako sodrug Singer v zaključku svojega govora na strankinem shodu. (Protokoll des Parteitages zu Leipzig, 1909, 508.)

Od tod njihova velika skrb za mladinske organizacije in za časopise namenjene mladini. Že leta 1910 so imeli samo v Nemčiji na 360 krajih mladinske odseke, na 109 krajih komisije za varstvo otrok. Časopis »Arbeiterjugend«, ki je imel leta 1909 samo 28.100 naročnikov, je imel leta 1910 že 45.000 odjemalcev. S silno vnemo širijo med ljudstvom »Ljudski koledar«, katerega so »kot najuspešnejše sredstvo« samo v Nemčiji leta 1906 nič manj ko 350.000 izvodov razposlali. (Protokoll des Parteitages zu Magdeburg 1910, 200.)

Na ta način »spozna« mladina moči, katere sedanji kapitalistični red vzbunijo in pot pripravljajo socialističnemu redu; na ta način se vzbudi v njih zavest nasilne vloge, katero igra gotovega cilja se zavedajoča volja proletariata v zgodovinskem razvoju sedanjega časa, pa tudi zavest grozne odgovornosti, ki si jo nalože v bodočnosti vsi njegovi udje. Spoznanje, da se narava in družba razvija po svojih lastnih postavah, je najuspešnejše sredstvo proti verskemu praznovrststvu in misticizmu, ki vodi le pre-rad tudi k soc. misticizmu, to je, k odpovedi vsakega močnega dejanja, k odpovedi posredovanja v družabni razvoj. (Protokoll des Parteitages zu Nürnberg 580.)

Vedno jasneje nam stopa pred oči namen, za katerem soc. demokracija teži — oprostiti se vseh verskih načel, — dasiravno ti sodrugi vedno sveto zatrjujejo »vera nas ne briga« — »vera je zasebna zadeva vsakega posameznika« — »veruj kar hočeš, samo, da si naš« — »to nam je vseeno, ali si Turek ali kristjan, samo, da z nami voliš« itd.

Taka zatrevanja so zopet zanjke, v katere love mnogo dobrih vernikov, ki, sami dobri in pošteti, nič hudega sluteči, vstopijo v »organizacijo«. Sedaj so rganizirani! A s tem vodstvo soc. demokracije še ni zadovoljno! Postati morajo vneti sodrugi. Preleviti se morajo. Vera jim mora biti deveta briga; prepojeni morajo biti s sovraštvom do cele obstoječe družbe in vseh obstoječih razmer; zgubiti morajo vse spoštovanje do svetne in cerkvene oblasti; zavedati se morajo, da je edino njihova stranka pravična in opravičena, da samo njihova stranka dela, da je njihova stranka poklicana odrešiti trpinadelavca in ga dovesti do popolne sreče in zadovoljnosti tu na zemlji. Kajti na posmrtno blaženost sodrugi ne dajo nič! To doseže vodstvo soc. demokracije največ po svojem v socialističnem duhu pisanem časopisu, za katerega razširjanje soc. demokracija zelo mnogo žrtvuje!

P. Avguštin Č.

Konferenca sv. Antona na Viču.

Konferenca sv. Antona marljivo vrši tudi drugo nalogo, ki ji je dana, namreč skrbeti za uboge in bolnike v župniji. Vsak ponedeljek se odbor shaja v župnišču k posvetovanju v zadevi zavetišča in ubogih. Tu se pretresa in prevdarja, kdo je potreben, koliko naj se mu da itd. Vsak mesec konferenca razdeli v blagu med uboge čez 40 K. Ko bi ji sredstva pripuščala, bi razdelila še več podpore, kajati pri vedno bolj množiči se župniji in vedno večji draginji se bo tudi delovanje konference na tem polju vedno bolj širilo. Zato je bil res skrajni čas, da se je vpeljala ta karitativna ustanova. Odbor podpira uboge tudi v tem oziru, na jim napravlja razne prošnje na njih županstva v zadevi podpor itd.

Posebno mnogo stori konferenca v tolažbo in postrežbo dušno in telesno zapuščenih bolnikov. Tudi v tem oziru je bilo glede bolnikov do zdaj tu zelo zanemarjeno. Domači so odšli v tovarne, bolnike so pa pustili same sebi prepuščene brez postrežbe. Kako hudo je bilo to za bolnika, ki si sam ni mogel pomagati. In konferenca sv. Antona lajša tudi bedo teh revežev. V tem oziru so ji zopet sestre iz zavetišča prava desna roka, res angeli varuhi bolnikov. Kakor hitro zaslišijo glas zvona, da je šel duhovnik previdet kakega bolnika, že povprašujejo po njem, ako že prej niso vedele, da ga obiščejo in mu postrežejo. Kako se zjasni obličje bolni-

ka, ako ga obišče sestra in mu res nudi samaritansko postrežbo! In koliko je dela z marsikaterim bolnikom! Treba je poskrbeti za snago v hiši, na postelji, za svež zrak itd. Vse to uredi sestra, ki ima sre za bolnika in je navajena vsem težkočam pri bolnikih. Med tem ko dodachi že počivajo, sestra res kot angel varih streže in tolaži ponoči bolnika. Ni čuda, da bolniki vedno bolj prosijo, da jih sestre obiščejo. V tem oziru se bo bolnikom v župniji še lažje postreglo. Mnogo store te sestre pri bolnikih tudi v dušnem oziru s tem, da jih polagoma pripravljajo na sprejem svetih zakramentov, da se dobro pripravijo na zadnjo uro, ako se jim bliža. Gotovo jim v tem oziru ne morejo napraviti večje usluge in dobrote.

Iz tega poročila je jasno, kako koristno je delovanje konference za celo župnijo, za vso občino. Malim in velikim ubogim je v podporo in v tolažbo v telesnem in duhovnem oziru. Dela pa konferenca nepristransko, ne glede h kaki stranki pripada otrok, oziroma njegovi stariši, ne glede kakšnih nazorov je ubogi ali bolnik, za vsakega ima odbor enako odprte roke in pomaga po možnosti sredstev in prispevkov. Samo — pijancev ne podpira in to je tudi prav, da taki ljudje ne izrabljajo dobrote in podpore. In vkljub temu, da je ustanova res karitativno delo v prid cele občine, vkljub temu je zlasti v začetku zadela na odpor in zaničevanje, in to pri ljudeh, ki bi morali z največjo hvaležnostjo pozdraviti to ljudomilo ustanovo. Ti nehvaležneži so pa tisti ljudje, ki bodisi naj bo še tako dobra stvar, pa ako je ustanovljena in vpeljana od katoliške stvari, jo sumničijo, obrekujejo in omalovažujejo. Tako je bilo tudi s početka z zavetiščem in s sestrami. Ne bomo ponavljali, kaj vse so tukajšnji »prijatelji« čekali po svojih glasilih o zavetišču in o osebju, ki ga vodi, ampak to pa pribijemo v spomenico delavcem, zlasti demokratom, ki vidijo še vedno v liberalcih svoje tovariše, svoje dobrotnike, ali v klerikalni stranki, ki pa dela res in skrbi nepristransko tudi za njih otročiče in bolnike, vidijo — le sovražnika. Pri zadnji občinski seji, ko je prišla na vrsto prošnja od konference za podporo otrok v zavetišču, so občinski možje odklonili podporo, češ, da je zavetišče strankarsko, in vendar se gospodje lahko prepričajo, da to ni res. Da pa odbor konference sestoji iz mož katoliškega mišljenja, to je sreča za obstoj konference, ker kakor hitro bi imeli tu liberalci ali sociji svoje roke zraven, bi bilo nemogoče mirno in blagonosno delovanje konference v telesni in dušni prid malih in odraslih ubogih v župniji. Eden liberalnih občinskih odbornikov F. S. je v svoji »veliki skrbi« za občino izgovoril, da se s takimi dobrodelnimi napravami podpira v občini — lenoba! Tako liberalci rešujejo socialno vprašanje. In za tega prijatelja delavstva so šli sociji pri občinskih volitvah čez drn in strn. In pri seji je sedem socijev slišalo to njegovo izjavo in noben si ni upal zavriniti tega »prijatelja« delavstva, ki je tudi pri drugi priliki pokazal, kako bije njegovo srce za delavstvo.

Otroci v zavetišču ter ubogi po župniji bodo pa vkljub bojkotu nekaterih občinskih mož pod modrim in skrbnim vodstvom konference dobivali zadostno podporo in oskrbovanje, saj čuje nad njo čudodelni dobrotnik ubogih sveti Anton in bijejo zanj ljudomila srca v župniji in izven župnije.

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo »Našo Moč«. Čim več naročnikov, tem večji vpliv bo imelo Vaše glasilo.

CILJ

prizadevanj, najti sredstvo za izboljšanje kave, ki odgovarja vsem zahtevam okusa in izdatnosti

dosežejo vedno le one gospodinje,

ki kupujejo kavini pridatek v zabojčkih ali v zavitkih, označenih „s kavinim mlinčkom“.

One so izbrale najbolje, kajti pridatek za kavo „s kavinim mlinčkom“ je najjedrnatejši, najokusnejši in najizdatnejši izdelek te vrste, ker je

:pravi Franck.:

Tovarna v Zagrebu.

**Najboljša, najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Denarni promet
I. 1911. čez 82 milijonov K
Stanje vlog čez 22 milijonov K.
Lastna glavica
■ K 704.939.27. ■

Ljudska
posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo
Miklošičeva cesta 6
pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo
prejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1 ure
pop. terjih obrestuje **4 1/2 %** brez
po kakega odbitka,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4.50 na leto.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, gra-
ščak, drž. in dež. posl. predsednik; Josip Šiška,
stolni kanonik, podpred.; Odborniki: Anton
Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. Lj.; Dr.
Josip Dermastia; Anton Kobl, pos. in trg., Breg
pri Borovni; Karol Kauschegg, velepos. v Ljub-
ljani; Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani;
Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni
posest. v Ljubljani; Fran Leskovic, hišni posest.
in blag. „Ljudske posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.;
Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani;
Gregor Šlibar, župnik v Rudniku.

Priporočajte povsod „Našo Moč“!

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanemljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Kmetetza**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami

Maček & Komp.

Franca Josipa cesta št. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Znižane cene!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol, LJUBLJANA
Mestni trg št. 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic,
otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov,
žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne,
bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

ANT. BAJEC, Ljubljana

cvetlični salon p. Trančo 2, vrtnarija Tržaška c. 34
izdeluje šopke, vence, trakove z napisl. To-
varniška zaloga vencev, prepariranih in
umetnih rastlin in cvetlic.
Zunanja naročila z obratno pošto. Brzjav: Bajec, Ljubljana

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode, dečke
in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.

I. VECCHIET

urar in draguljar, Ljubljana
Šelenburgova ulica 7, nasproti glavne
pošte.

Sprejema popravila, izvršuje zlatarska dela
po naročilu. Kupuje ali zamenja z novimi
predmeti staro zlato in srebro, brilante, dija-
mante in druge bisere. — Zaloga precizij-
skih žepnih ur. — Postrežba točna in solidna.

**Dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poročajo po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana Pred škofijo št. 10.
— Stari trg št. 4. — Prešernova ulica št. 4.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Iv. Buggenig, sodarski mojster
Ljubljana, Cesta
na Rudolfovo že-
leznico šte. 5.

Priporočajo svojo veliko sodov. Prevzema tudi vsa v
zalogo vsakovrstnih sodov. njegovo stroko spada-
joča dela po najnižjih cenah. Solidno delo. Točna postrežba.

Ivan Jax in sin v Ljubljani,
Dunajska cesta 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**vozniških koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke, deklice.
Ljubljana
Pred škofijo 19.

Lekarna „Pri Kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivnanju otrok in proti potenju nog,
škatljica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, ste-
klenica 70 v.
„Siadin“ za otroke škatlja 50 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljivo sredstvo
steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstno pripomoček proti kašlju, stekl. 1 krono.
Železno vino, steklenica 2 kroni 60 v, in 4 krono 80 v.

A. Žibert, Ljubljana

Prešernova ulica

— priporočajo svojo —

veliko zalogo čevljev
— domačega izdelka —

**Agitirajte za naše časopise, po-
sebno za del. list „Našo Moč“.**

Pozor slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(Pri Češniku) LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

**Havre
New-York**

francoska prekomorska družba

Veljavne vožnje liste (Sifkarte) za francosko linijo čez Havre,
ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna
pojasnila, daje samo **ED. ŠMARD**

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 18 v novi hiši „Kmetijske posojilnice“ nasproti gostilne
pri „Figovcu“.

**Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh veselih in žalostnih dogod-
kih „Slovenske Straže!“**

TEOD. KORN

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelododov ter instalater
vodovodov, LJUBLJANA, POLJANJSKA CESTA 8.

Priporočajo se za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z asbest-ce-
mentnim škrljem (Eternit) patent Hartschek z izbočno in ploščnato
opeko, lesno-cementno in stireno opeko. Vsa stavbinska in galan-
terijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.